

Kravet til leveringspliktige posttjenester i fremtiden – forslag til endring av postloven

Senior Norge er enig i at den sterke nedgangen i postforsendelser de senere årene, og forventningen til at denne trenden vil fortsette, tilsier en revurdering av omdelingsfrekvensen. Nåværende omdelingsfrekvens ville ha medført ekstra kostnader for staten på ca. 500 mill. kr. i 2025. Stadig færre ville trolig være tjent med en slik prioritering.

De mest aktuelle alternativene er etter vårt syn enten omdeling 2 1/2 ganger pr. uke over hele landet eller denne frekvensen av omdeling i tettbygde strøk og 5 omdelingdager i spredtbygde strøk. Sistnevnte alternativ vil gi en reduksjon i netto kostnader på ca. 250 mill. kr. i forhold til omdeling 5 dager i uka over hele landet. Alternativet vil i 2025 ha en nettokostnad som er ca. 400 mill. kr. høyere enn omdeling 2 1/2 dag i uka over hele landet.

En mulighet er å treffe målrettede tiltak for å kompensere for negative konsekvenser av redusert omdelingsfrekvens. Dette kan eksempelvis være tiltak til enkeltgrupper tilsvarende dagens ordning for gratis fremsending av blindekriftsendinger. Eller det kan være direkte kompensasjon til sårbare brukere/brukergrupper i form av kompensasjon for bruk av eksisterende ekspresstjenester eller gratis transport til ekspedisjonssted. Hjemmehjelpen, skolebussen eller avisbudnettene kan brukes for distribusjon. Kriterier kan knyttes til alder, mobilitet eller lokasjon.

Departementet foreslår å redusere kravet til omdeling til annenhver dag over hele landet. Det foreslås ikke særskilte kompenserende tiltak. Begrunnelsen er dels at det finnes kommersielle tilbud i markedet som vil kunne sikre et høyere servicenivå ved behov. Videre kan mer målrettede kompenserende tiltak vurderes innen det enkelte sektorområde.

Når det gjelder aviser, representerer Senior Norge en brukergruppe som i mange tilfeller ikke har digital kompetanse. Økt bredbåndsdekning har ingen verdi for disse. Vi er ikke enig i at det er vanskelig å forsvare bruk av noen av de innsparte midlene til omdeling av papiraviser til en svært begrenset gruppe av befolkningen. Siden denne gruppa er så liten, vil dette selvsagt også reflekteres i kostnadene ved omdelingen. Det er ikke rimelig at en liten gruppe skal ofres på grunn av den teknologiske utviklingen.

Når det gjelder frakt av biologiske preparater fra legekontorer inn til laboratorier for analyse, viser departementet til at det allerede finnes flere alternative måter å sende disse på enn gjennom posten. Det anføres at en reduksjon i antall omdelingsdager ikke vil påvirke laboratorier som har postboksadresser. Tjenesten Bedriftspakke ekspress over natt kan også benyttes. Senior Norge har ikke informasjon som gir grunnlag for å bestride departementets argumentasjon.

Departementet behandler videre forsendelse av medisiner. Det antas at medisinsending med rett til fraktrefusjon allerede i stor grad sendes ekspress over natt og at foreslåtte endring i postloven ikke vil påvirke forsendelsesmåten. Økt forsendelsestid for halvparten av vanlige medisiner antas ikke å gi negative konsekvenser. Departementet mener en eventuell utvidelse av fraktrefusjonsordningen er en mer tjenlig løsning enn statlig finansiert postomdeling til en svært begrenset gruppe. Senior Norge sitter ikke på kunnskap som svekker departementets argumentasjon.

Senior Norge viser også til at en del rettslige dokumenter kan ha en slik karakter at forsinket postgang kan få store konsekvenser. Dette gjelder eksempelvis ved inkasso.

Sårbare grupper

Høringsnotatet peker på at det finnes ei gruppe på inntil 30 – 35 000 eldre og bevegelseshemmede i spredtbygde strøk som trolig ikke har tilgang til alternativ til Posten til en overkommelig pris og som heller ikke har digital kompetanse. Denne gruppa vil kunne oppleve negative effekter av endret omdelingsfrekvens når det gjelder fremsendingstid for papiraviser og medisiner.

Departementet viser til at leie av postboks vil kunne sikre mottak av lokalt og regionalt innleverte aviser på utgivelsesdagen. Senior Norge synes dette er et lite overbevisende argument. De fleste i denne gruppa drar neppe til butikken med postboks hver dag de aktuelle avisene utkommer. I de aktuelle delene av Norge kan det være langt til nærmeste butikk. Folk fratas ikke sjelden førerkortet i siste delen av sitt liv.

Videre viser departementet til at nettaviser og andre nettsider nå formidler umiddelbare hendelsesnyheter. Det hjelper imidlertid ikke med bredbånd for de hundretusener i Norge som ikke har digital kompetanse. Det virker som om departementet her forholder seg til en situasjon som kan komme til å foreligge flere tiår inn i framtida.

Når det gjelder forsendelse av livsviktige medisiner, antas det at eldre og lite mobile eldre har kontakt med hjemmesykepleien eller en helseinstitusjon, slik at sendingene kan hentes i Post i Butikk eller formidles til mottakerne på andre måter. Senior Norge ser det som lite betryggende med en så tilfeldig fremsending av eksempelvis livsviktig medisiner.

Endelig viser departementet til at det finnes kommersielle ekspresstilbud som dekker hele landet. Det nevnes at enkelte typer leveringer til enkelte steder vil være veldig dyre. Det heter så: «Men de er tilgjengelige og dersom en hendelse haster nok vil også betalingsviljen være til stede.» Senior Norge synes dette resonnementet virker veldig kynisk. En dødssyk person vil nok betale mye for å redde livet. Men dette er kanskje å gå vel langt i å bygge ned velferdsstaten? Når samfunnet sparer store midler på den teknologiske utviklingen, bør en kanskje i solidaritetens navn dempe ekstra omkostninger for dem som får nye belastninger på grunn av utviklingen?

Senior Norge er ikke uenig i at de teknologiske løsningene skal tas i bruk, men ber om at omleggingen skjer på en omsorgsfull måte.

Oslo 6. mars 2018

Knut Christian Høvik
generalsekretær i Senior Norge